

ISLAM I MUSLIMANI U RUSIJI

Kojeg li paradoksa! Islam je u Rusiju stigao prije pravoslavlja cijelo stoljeće. Prije 14. Stoljeća jedan knez po imenu Baltuar, piše pismo abbasidskom halifi Muktediru Billahi i moli ga da mu pošalje vjerske ljude, građevinske stručnjake jer on i njegov narod žele prihvatiti islam. Islam je danas druga religija po broju svojih pristalica, odmah poslije pravoslavlja.

Ne zna se točno koliko ima muslimana u Ruskoj federaciji. Dobri poznavatelji tvrde da ih ima između 15 i 24 milijuna. Vladine institucije tvrde da ih ima 14,5 milijuna, dok službene islamske institucije tvrde da ih ima preko 24 milijuna. Prema službenom popisu iz 2002 godine brojno stanje muslimana je sljedeće:

1. Tataristan ima 5,558.000 ili 60% muslimana
2. Baškiria 1,673.800 ili 60% od ukupnog broja stanovnika
3. Urnberg ima 50% muslimana od ukupnog broja stanovnika
4. Udmurtija ima 60% muslimana
5. Mari Il ima 60% muslimana od ukupnog broja stanovnika
6. Čuvaš ima 58% muslimana od ukupnog broja stanovnika
7. Mordovija ima 55% muslimana od ukupnog broja stanovnika
8. Dagestan ima 90,4% muslimana
9. Čečena 1,361.000 ili 99% muslimana
10. Sjeverna Osetija ima 53% muslimana
11. Bolkarija ima 510.200 ili 66% muslimana
12. Čerkezija ima 61% muslimana
13. Avara 757.100
14. Ozaka 655.100
15. Azerbejdžanaca 621.5
16. Komika 422.500
17. Ingušetija 411.800 ili 99% muslimana
18. Lizginina 520.100
19. Sibirija ima 25% muslimana od 25 milijuna stanovnika
20. Idigija ima 80%

Prema procjenama Glavnog savjeta muftija Rusije u ovoj zemlji živi 23 milijuna muslimana i predstavljaju 38 nacionalnosti. Muslimani su većina u srednjem toku rijeke Volge, sjevernom Kavkazu, Uralu i Sibiriji. Pored spomenutih područja muslimana ima u Moskvi, Petersburgu i u drugim velikim gradovima. Samo u Moskvi živi i radi 1,5-2 milijuna muslimana. U Moskvi ima trenutno 18 džamija, a planira se izgradnja još deset, pa i ovo govori koliko je u porastu interes muslimana za vjerom. Zbog toga što ne postoji službeni popis stanovništva po vjeri velike su razlike u procjeni broja muslimana. Kao što smo rekli one se kreću od 7

pa do 24 milijuna. Neki izvori tvrde da ih je početkom 2005. godine bilo 20 milijuna. Prije nekoliko godina autor ovog članka razgovarao je sa veleposlanikom Rusije u Mešihat, kada mu je rečeno da muslimana ima oko 14 milijuna. Muslimanski izvori kažu da je taj broj minimiziran i da muslimana sigurno ima mnogo više. Ako bi se uzeo za točan podatak da muslimana ima 20 milijuna, onda oni predstavljaju u Ruskoj federaciji 14% pučanstva. Oni su u 14 republika i administrativnih oblasti u većini, dok su u 6 drugih republika i administrativnih oblasti u središnjoj Rusiji u dobrom procentu. U sedam republika u sjevernom Kavkazu i prema granici sa Armenijom i Azerbejdžanom oni su velikoj većini. Samo u Tataristanu živi četiri milijuna kao i u Baškiriji.

Ruski muslimani su mahom Sunnije, a u šerijatu su Hanefije i Šafije.

U posljednjih desetak godina u Rusiji je sagrađeno približno 1500 mesdžida i džamija i sada ih ima ukupno 5097, od kojih je ona u Groznom u Čečeniji najveća u Europi, u kojoj može odjednom klanjati 10000 klanjača. Džamija je sagrađena na površini od 17 hektara, a sastoji se od islamskog centra, hotela, srednje vjerske škole, knjižnice i doma za đake. Gradnja je počela 2006. a svečano otvorena u listopadu 2008. godine. Džamija nosi ime bivšeg predsjednika Čečenije ubijenog u atentatu na stadionu u Groznom Ahmeda Kadirova. Njegov sin Ramadan trenutni je predsjednik Čečenije. Ruski Ustav je islam izravnao sa pravoslavljem, a muslimane s ostalim stanovnicima Rusije. U Moskvi postoji islamsko učilište.

Ono što je među ostalim činjenicama bilo nepoznato o islamu i muslimanima u ovoj zemlji jeste veliki broj preobraćenika na islam. Tako na primjer prema izvješćima vjerske uprave u 2004. godini na islam je prešlo 20 tisuća Rusa, a samo u Moskvi bilo ih je 15 tisuća. U 2003. Na islam je prešlo 12 tisuća, unatoč velikoj medijskoj hajci na islam i muslimane, a posebno od strane domaće mafije, koja je među najjačom u svijetu.

Islamska zajednica je registrirana kod ministarstva pravosuđa 1994. godine u mjesecu veljači. U Moskvi je u prosincu 1998. održan kongres muslimana Rusije na kome je bilo prisutno preko tisuću delegata iz svih dijelova zemlje. Tada je osnovana posebna Direkcija za vjerske poslove muslimana europskog dijela Rusije. Pored islamskog učilišta u Moskvi djeluje Visoka škola za imamske i muallimske kadrove. Službeno glasilo Direkcije za vjerske poslove muslimana je list pod nazivom *Minberul-islam*. Pored ovog glasila izdaje se i revija *Janasuz* (Nova riječ) i *Ahbarul-Islamije* (Islamske vijesti).

Početkom 2001. godine u Tataristanu je bilo preko tisuću mesdžida i džamija i 10 medresa. U Tataristanu je 2005. godine svečano otvorena džamija *Kul Šerif* koja nosi ime posljednjeg imama te iste džamije koga su Rusi ubili 1552. godine nakon okupacije Kazana za vrijeme cara Ivana

Monaha. Džamija ima 1.190 m², a njena izgradnja je stajala oko 400 milijuna rubalja. U njenu izgradnju doniralo je 35 tisuća vakifa.

U Rusiji je formiran Savjet muftija u lipnju 1996. godine. Trenutno postoji 56 islamskih uprava, a najaktivnije su one koje djeluju na području europske Rusije.

Godišnje na hadž odlazi između 12 i 18 tisuća hadžija. Džematlije mesdžida biraju džematski odbor od tri člana koji rješavaju sva pitanja džemata, mesdžida, imamske plaće, komunalija i drugih pitanja.

Vrhovni muftija Rusije je Ravi Ajnud-din sa sjedištem u Moskvi u najstarijoj džamiji, izgrađenoj 1910. godine. Istu je džamiju i sjedište muftije posjetio predsjednik Ruske Federacije Medvedev 07. srpnja 2008. On je bio prvi ruski predsjednik uopće koji je posjetio jednu islamsku instituciju.

Nedavno je engleski *Economist* objavio članak u kome tvrdi da će za šest godina većina ruskih vojnika u Ruskoj armiji biti muslimani. Istovremeno ruska *Pravda* je objavila da će 2050. godine većina stanovnika Rusije biti muslimani. Sve ove izjave su za muslimane dvosjekli mač i kao takve ne treba prihvaćati, jer one imaju veoma štetne insinuacije po muslimane. Sjetimo se da su srpski mediji prije agresije na BiH stalno ponavljali izmišljene prognoze kako će natalitet muslimana ostvariti ono što turska sila nije uspjela.

Brojni su problemu muslimana u Rusiji, a među najveće spadaju:

- * Unatoč slobodama i pravima koja su svakim danom sve veća, muslimani još uvijek osjećaju strah i prema njima se još uvijek odnosi s dozom nepovjerenja, da ne kažemo neprijateljstva.

- * Slab osjećaj prema vjeri velikog dijela muslimana u Rusiji. Tamo je vjera bila skoro zabranjena za vrijeme komunizma, a veliki broj muslimana bio je potpuno asimiliran. U Rusiji su samo stare muslimanke čuvale islam i njegovo učenje.

- * Još uvijek su islamske institucije slabe da bi mogle odgovoriti povećanom interesu za islam i njegovo učenje. Trebat će još dugo vremena da imami, muallimi i muftije uzmognu zadovoljiti potrebe suvremenog muslimana.

- * U Rusiji postoji veliki probleme Selefija ili kako ih popularno nazivamo *Vehabija*.

- * Naročito je teško stanje na selu gdje su muslimani dugogodišnjom izolacijom od vjere prihvaćali različita učenja. Nije rijetkost da su muslimani prihvatili učenja budizma, poganstva. Rasprostranjen je *sihr* i sva druga praznovjerja. Trebat će u kratkom vremenu sagraditi pedesetak tisuća mesdžida po selima i isto toliko imama da bi se stanje počelo popravljati.

- * U Rusiji unatoč procentu od 14% muslimana nema ni jednog političara koji bi zastupao muslimane i sa vjerske strane. Svi politički predstavnici su uglavnom iz redova ateista i sekularista i ni jedan nema osjećaja za vjerske probleme muslimana. Židovi kojih je u Rusiji manje od 1% zauzimaju 25% visokih činovnika i skoro kompletne medije imaju u svojim rukama.

* Veliki je problem i vjerska hijerarhija koja je u krizi zbog velikih sukoba među ulemom u Rusiji.

* Nepovjerenje među muslimanima je također velika prepreka bržem razvoju i postizanju sloge i jedinstva. Rat u Čečeniji i stradanje tamošnjih muslimana ostavilo je duboke tragove na jedinstvo i slogu muslimana.

* Terorizam za vrijeme spomenutog rata ostavio je teške posljedice za muslimane. Za terorističkog napada u Beslamu poginulo je 400 djece i što je imalo i sada ima grozne posljedice na muslimane. Za vrijeme tih ataka na islam i muslimane sručila se golema mržnja i neprijateljstvo, čije su posljedice još uvijek vidljive. Oni su se našli između dvije vatre, terorista koji nisu vodili računa kakve će posljedice imati njihov čin po muslimane te mržnja, nepovjerenje i neprijateljstvo Rusa i drugih nemuslimanskih naroda u zemlji.

* Zbog straha od terorizma u Čečeniji postoji cenzura svih vjerskih knjiga koje bi mogle utjecati na mlade u njihovim političkim opredjeljenjima.

Već nekoliko godina među muslimanima Rusije vodi se snažna promidžba oko ujedinjenja svih islamskih uprava u ovoj zemlji. Dana 23. siječnja predsjednik Čečenije Ramadan Kadirov snažno je podržao uspostavu jedinstvene uprave muslimana Rusije. Slična se izjava očekuje i od predsjednika Tataristana republike u kojoj su muslimani najbrojniji.

Velika džamija u Moskvi otvorena u vrijeme carske Rusije 1904. godine.

Velika džamija u Petersburgu, otvorena 1913. Bila je zatvorena naredbom komunista u dva navrata od 1927 do 1930 i od 1940 do 1956 godine.

Džamija zvana *Srce islama* u Groznom u Čečeniji, nosi ime Ahmeda Kadirova, bivšeg predsjednika Čečenije, svečano otvorena 2008. godine. Smatra se najvećom džamijom u Rusiji i Europi. U njoj može klanjati deset tisuća klanjača. Ahmed Kadirov je poginuo u atentatu na nogometnom stadionu u Groznom.

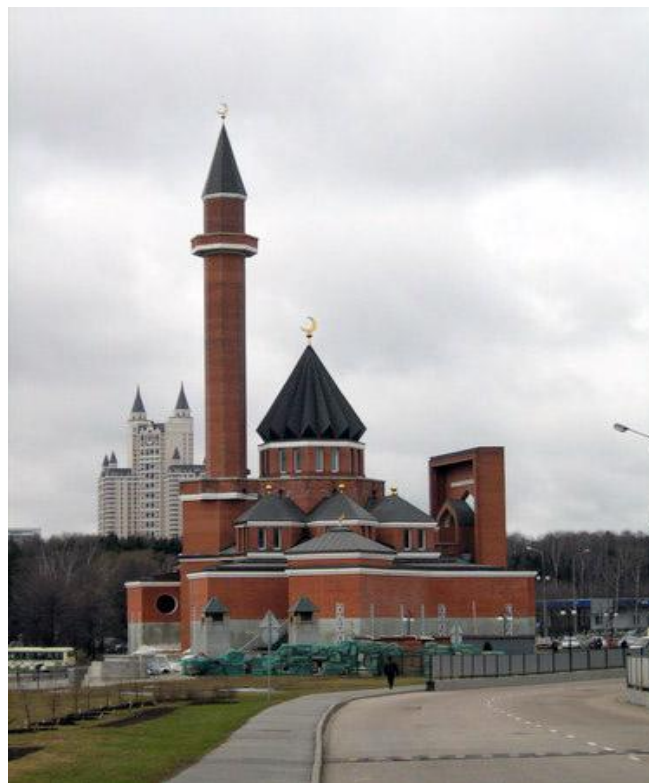
Džamija Kol Šerif u Kazanu u Tataristanu. Svečano je otvorena 2005. godine i druga je po veličini u Europi.

Džamija Merdžan u Kazanu, glavnom gradu Tataristana građena od 1766 do 1677 za vrijeme ruske carice Katarine Druge, jedna je od najstarijih džamija u Rusiji.

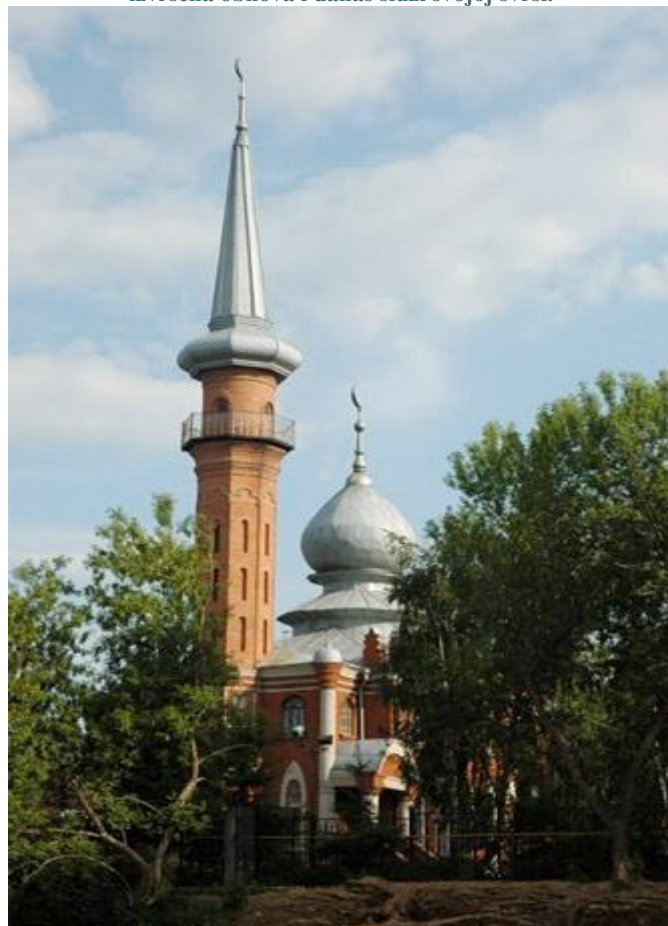
Džamija *Zakabanija* u Kazanu, glavnom gradu Tataristana, građena od 1924. do 1926. godine, a u povodu tisućite godišnjice dolaska islama u dolinu rijeke Volge. Zatvorena je po naređenju komunističkih vlasti tridesetih godina prošloga vijeka, a ponovo otvorena tek 1991. Godine.

Džamija za islamske svečanosti izgrađena je 1997. godine u čast poginulih vojnika-muslimana u Drugom svjetskom ratu protiv nacista.

Džamija *Nurul-lah* u Kazanu. Građena je sredinom 19. stoljeća, a zatvorena naredbom komunista 1929. godine, kada je srušen njen minaret. Godine 1990. država je džamiju vratila muslimanima kada je ponovo sagrađen minaret, izvršena obnova i danas služi svojoj svrsi.

Džamija *Nebdžini* u Novogordu. Građena 1915, a zatvorena po naređenju vlasti 1938. godine. Vraćena je muslimanima 1991. godine.

^w
Džamija *Lala tulipan* u gradu Ovi u Baškiriji, jednoj od republika u kojoj su muslimani u većini. Otvorena 1998. god.

***Bijela džamija* u Astrahanu. Njena prva gradnja je bila od drveta u 18. stoljeću. Odmah po dolasku komunista na vlast džamija je zatvorena, da bi bila ponovo otvorena 1992. godine. Obnavljana je sve do 2008. godine, kada je svečano otvorena.**

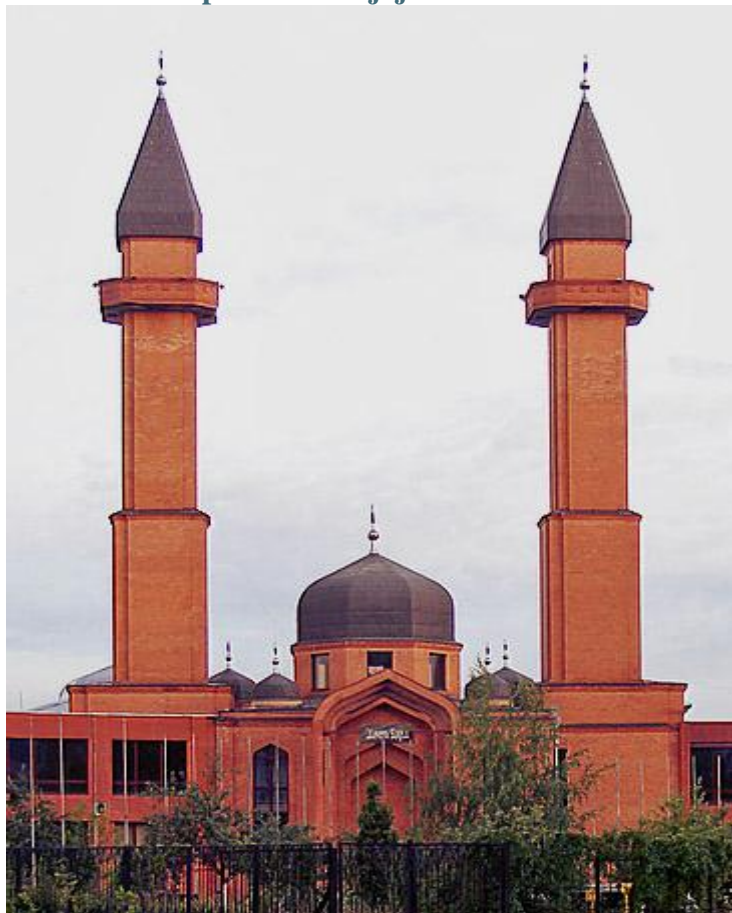
Centralna džamija u gradu Mahdži, glavnom gradu Dagestana. Građena je po ugledu na Plave džamije u Istanbulu i smatra se jednom od najvećih u Europi.

Velika džamija u Tafiru, građena 1906. godine. Za vrijeme komunista je bila zatvorena i pretvorena u skladište. Ponovo je otvorena 1992. godine

Povijesna džamija u Moskvi, otvorena 1813. godine i sve do početka 20. stoljeća bila je jedina džamija u Moskvi. Godine 1936. zatvorena je po naređenju komunističkih vlasti i ostala je zatvorena sve do 1993. godine kada je predana Islamskoj zajednici i u njoj se ponovo klanjaju namazi.

Džamija Bardem u Moskvi, izgrađena je nakon prestanka SSSR i otvorena 1996. godine